Suomen Pankki
Harri Kuussaari

Lausunto

11.10.2022

Julkinen

Talousvaliokunta

Asiantuntijalausunto HE 72/2022 vp eduskunnan laeiksi tilastokeskuksesta annetun lain ja tilastolain muuttamisesta

1 Yleistä

Suomen Pankki katsoo, että lain muutosesitys, jonka tarkoitus on kehittää ja parantaa Tilastokeskuksen keräämien aineistojen jakelua ja luovuttamista tutkimuskäyttöön, on tärkeä ja kannatettava.

2 Tutkija- ja aineistopalvelujen toimivuus ja saatavuus on turvattava

Tilastokeskuksen tutkija- ja aineistopalvelut ovat keskeinen tekijä kansallisten tietovarantojen laajamittaisessa hyödyntämisessä. On tärkeää, että Tilastokeskuksella olisi oikeus ottaa vastaan muiden rekisterinpitäjien aineistoja välitettäväksi tutkimuskäyttöön. Erilaisten aineistojen yhdisteltävyys on korostunut viime aikoina ja se on ehdoton edellytys monipuoliselle analyysi- ja selvitystyön tekemiselle.

Tilastokeskuksen laadukkaan ja kattavan palvelu- ja tilastotarjonnan säilyttämisen ja tietovarantojen mahdollisimman suuren hyödyntämisen näkökulmasta on varmistettava, että tutkija- ja aineistopalvelujen rahoitus- ja hinnoittelumalli on sellainen, joka on aineistojen käyttöön kannustava ja kestävällä pohjalla sekä tiedon käyttäjien että Tilastokeskuksen kannalta.

Lisäksi on tärkeää, että tutkija- ja aineistopalveluihin tietoja luovuttavien aineistojen omistajilla on mahdollisuus saada Tilastokeskukselta säännöllisesti tietoa siitä mihin tarkoituksiin ja mitkä tahot tutkijapalveluihin luovutettuja tietoja käyttävät.

3 Datahuonepilotti tukee tietopohjaista päätöksentekoa

Valtiontalouden tutkimuskeskuksen yhteyteen perustettu datahuonepilotti on kannatettava hanke, jolla voidaan tuottaa entistä ajantasaisempaa tutkimustietoa päätöksenteon tueksi ja päätösten vaikutusten analysoimiseksi. Tilastokeskuksen rooli tutkimushankkeiden luottamuksellisen tiedon käsittelyssä on keskeinen ja se pystyy tarjoamaan luotettavan ja tietoturvallisen ympäristön tutkimukselle. Määräaikainen pilottihanke on lupaava askel data-analyysityön ja -osaamisen kehittämiseksi julkisen sektorin päätöksenteossa.

Tilastoyksikkö
Harri Kuussaari

Lausunto

11.10.2022

Julkinen

4 Valmisaineistot nopeuttavat tutkimusta

Valmisaineistot ovat tutkija- ja aineistopalvelujen nopeuttamisen ja tehostamisen kannalta erittäin tärkeä kehittämisväline. Jatkuvasti ylläpidettävät ennalta määritellyt valmisaineistot tarjoaisivat tutkijoille nopeasti saavutettavissa olevan aineistokirjaston. Valmiit aineistokokonaisuudet voivat myös tarjota tutkimusten kannalta uusia yhdisteltävyysmahdollisuuksia ja kannustaa monipuolisempaan tiedon hyödyntämiseen ja analyysiin.

5 Lainsäädännön jatkokehittäminen on tärkeää

Tilastokeskusta ja tilastoja koskevien lakien jatkokehityksessä on tärkeää vahvistaa tilastokeskuksen roolia nopean ja laadukkaan tiedon tuottamisessa ja saattamisessa monipuolisesti selvitys- ja analyysityön hyödynnettäväksi sekä yhteiskunnan päätöksenteon käyttöön.

Lakiehdotuksen perusteluosassa viitataan varallisuustutkimukseen ja varallisuustilastoinnin kehittämiseen. Nykyisen varallisuustilastoinnin haasteena on erityisesti talletustietojen laadukas tiedonkeruu ja yhdistäminen muuhun varallisuustietoon. Suomen Pankki näkee, että varallisuustilastointia ja varallisuustilastointiin tarvittavien tietojen keräämistä tulisi ehdottomasti kehittää. Tämä parantaisi merkittävästi Suomen varallisuustilastoinnin edellytyksiä ja siten hyödyttäisi laajalti myös kotitalouksien varallisuuden ja velkaantumisen kokonaisanalyysiä.